عمر

تقدیم تقصیر شخصی!

هر فعل زیانباری که در شخص احساس ندامت ایجاد کند و قابل ملامت و اظهار پشیمانی کند را مسئولیت می‌گویند.

هواداران این نظریه معتقدند بر جامعه روانی مجبرم:

اگر زیان دیده مطالبه خسارت کند باید ثابت کند تقصیر مرتکب را.

اما این نظریه با یکسری اشکالات روبروست، چنین تقصیری را (تقصیر شخصی) را نمی‌توان ثابت کرد از درون افراد فقط خودش و خدا خبر دارد.

ایراد دوم: اگر تقصیر شخصی را به عنوان مبدا تقصیر و جبران خسارت بدانیم، چون فاعل فعل زیانبار قابل مطالبه نیست. مثل فردی که کودک می‌زند تقصیر را احساس ملامت و پشیمانی در کودک قابل استناد و مطالبه نیست و نیز مجنون هم همین طور.

خیر، شخص صغیر هم قابل مطالبه نیست کاری که در شرایط اختیاری انجام

می‌دهد قابل مطالبه نیست.

و این نظریه منطبق بر قانون هم نیست.

این ایرادات باعث شد این نظریه را تعدیل کنند.

برای حل مشکل اتیلن، مسئولیت‌های فراوانی را افراد این دارند،

صرف تخلف از قرارداد تقصیر شمرده می‌شود. مثل مسئولیت مقابل حمل و نقل

مسئولیت تولید کنندگان اشیاء خطرناک.

دیگر اینکه برخی‌ها با اماره قانونی وضع کردند، قانون مسئولیت کارفرما که مسئولیت

کارفرما را مسئول می‌داند م ۱۲ ق.آ.د.م

و دیگر اینکه تقصیر نوعی را ملاک قرار دادند، با این ملاک مسئله خسارت کودک

و مجنون ... را حل کردند چون رفتار کودک و مجنون را منطبق بر رفتار

انسان متعارف و عاقل می‌شناسند.

۲. این بود که نظریه تقصیر نوعی یا به میزان متداول است:

یک مسئول مدنی است که مرتکب تقصیر نوعی شده باشد برای ارزیابی

آن رفتار انسان متعارف ملاک قرار می‌گیرد.

۳. نظریه ایجاد خطر:

روز بزرگداشت شیخ کلینی

اذان مشهد:... صبح:۳:۵۴... طلوع:۵:۳۱... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۲۶... مغرب:۱۹:۴۸... نیمه‌شب ۲۳:۳۹

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

هر کس مرتکب فعل زیانبار شود مسئولیت مدنی دارد.

الف) نظریه مطلق خطر:

برخی معتقدند نظریه مطلق خطر، هر فعل زیانبار و غیرمشروع هم ایجاد مسئولیت

می‌کند. حال چه شرعی و چه نامشروع. یعنی حتی ضرر های ناشی از فعالیتهای

مشروع هم قابل مطالبه است

مهمترین اشکال این نظریه ← این نظریه باعث عدم پیشرفت می‌شود. واردات

زیان به فعالیت. ابتکار و ... مانع می‌گردد، باعث ایجاد رکود در جامعه

می‌شود.

تعدیل این نظریه: یعنی شان زیان ناشی از هر فعل دو مشروع را مطالبه کرد و معتقدند

ب) نظریه خطر متعارف:

باید فعل را بررسی کنیم. متعارف یا نامتعارف است. اگر نامتعارف است

باعث مسئولیت اما ضررهای ناشی از فعل زیانبار متعارف قابل تحمل

است. برگشت این نظریه به نظریه تقصیر نوعی است.

لذا برای عدم تداخل با آنها

ج) نظریه خطر در برابر انتفاع مادی:

اذان مشهد:... صبح:۳:۵۳... طلوع:۵:۳۰... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۲۶... مغرب:۱۹:۴۶... نیمه‌شب ۲۳:۳۹

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

هرکس فعل زیانبار انجام و از آن سود مادی می‌برد، مسئول زیان‌هایی است که از فعل زیانبارش ایجاد شده. مثل صاحبان کارخانه‌جات، کارفرمایان. از آنجایی که ایراد این تقریر بر این است که خطر در مقابل منفعت مادی است اما معنوی نیست باعث

د: تقریر خطر برابر مطلق انتفاع:

هرکس از فعالیتی سود می‌برد اعم از مادی یا غیر مادی مسئول است نه بنا به باعث روی آوردن آسیب‌ها

ه: تقریرهای مختلط:

اصل را بر مسئولیت مبتنی بر تقصیر بدانیم الا در موارد استثنایی، در بین

حقوقدانان ایرانی هم این تقریر طرفدار دارد مثل کاتوزیان. یعنی در بخش مسئولیت مدنی گفته تمامی مسئولیت‌های مدنی مبتنی بر تقصیر است مگر در موارد استثنایی مثل اتلاف که از این استثناهاست.

تقریر دادی
۱. مسئولیت مدنی ناشی از فعل شخص مبتنی بر تقصیر است.
۲. مسئولیت مدنی ناشی از فعل غیر مبتنی بر خطر است.
۳. استثنای ۲: حمایت و تکلیف اموال شخص

ر: تقریر تضمین حق:

طرفداران برای اینکه بتوانند نه مانند طرفداران تقریر شخصی به جالات خروجی و شخصی خود می‌پردازند (نه فاعل فعل زیانبار را بررسی می‌کنند مثل طرفداران تقریر تقصیر شخصی) نه به ارزیابی فعل می‌پردازند بلکه ملاک آنجا حمایت از حقوق زیان دیده است. قانون آمده از حقوق مردم در برابر متجاوزین حقوق مردم حمایت می‌کند سیاست مدنی حمایت از حقوق زیان دیده است.

ایراد تقریر: همان گونه که زیان دیده حقوقی دارد، آن شخص که زیان زده هم حقوقی دارد. لذا تزاحم بین حقوق پیش می‌آید، چرا فقط از حق یک طرف دفاع می‌کنید محدود تقدیری در حضور سیاست مدنی است.

ز: ما از کدام تقریر پیروی می‌کنیم؟

تقریر شخصی نمی‌تواند مبنا در قانون ما باشد، حق ما کسی که عمداً یا اشتباهاً ترتیب فعل زیانبار شده باشد مسئولیت دارد در صورتی که اگر تقریر شخصی را بپذیریم باید فقط شخص عمدی را مسئول بدانیم.

در قانون و فقه ما مجنون و صغیر و جزاء و مضطر و... مسئولیت مدنی دارند هر چند مسئولیت شخصی ندارند.

ولادت حضرت فاطمه زهرا(س) (هشتم قبل از هجرت) و روز زن - تولد حضرت امام خمینی(ره) رهبر کبیر انقلاب اسلامی (۱۳۲۰ق)

اذان مشهد:... صبح:۴:۴۹... طلوع:۵:۲۷... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۲۹... مغرب:۱۹:۵۱... نیمه‌شب:۲۳:۴۸

نظریه تقصیر چیست؟ م ۱ ق.م.م عمداً یا در نتیجه بی‌احتیاطی و بی‌مبالاتی

از طرفی موارد راجع به تسبیب هم می‌گوید م ۳۳۳ و ۳۳۴ ق.م که تقصیر

مبنای مسئولیت مدنی است

بعضی با تمسک از تسبیب، تقصیر را مبنای مسئولیت بگیریم

کسی که مستقیم باعث اتلاف شود و مقصر است چه فرقی باشد چه نباشد، یا

لفت عدوانی یا کسی که مال غیر را در دست دارد به دلیل مجوز، تقصیر را

مبنای مسئولیت مدنی نمی‌توانیم بگیریم

اما در واقع اگر ما هم مبنای مسئولیت مدنی تقصیر نیست

تقصیر خود شرط مورد بحث تسبیب نداریم را دخیل است ولی تسبیب

[از مجموعه مقررات ۲۷ رابطه ۲ و ۳ مثل زیاد بار]

مثلاً در رابطه با خطر و صاحب دیوار باید تقصیر ~~خود~~ مزد (صاحب دیوار) ثابت

شود

یا مثل صاحب حیوان

در بحث تسبیب، تقصیر شرط است اما تقصیر موضوعیت ندارد.

برخی بر اساس م ۱ ق.م.م (ق موجب است نسبت به ق.م.م)

نقو امتیاز تنباکو به فتوای میرزا حسن شیرازی (۱۲۷۰ ه.ش)

اذان مشهد:... صبح:۳:۴۸... طلوع:۵:۲۶... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۲۰... مغرب:۱۹:۵۰... نیمه‌شب ۲۳:۳۸

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

مقصر و محدود به احتیاطی معتقدند که مبنای مسئولیت مدنی در ق ما تقصیر است

در واقع ق گذار با تصویب این ماده، قوانین متعارض با آن را نسخ کرده

است. سپس در کل مزد در صورت مسئول است که مقصر باشد.

آیا اگر با این نظریه درست است؟

خاص موخر عام متقدم را تخصیص می‌زند اما نسخ نمی‌کند.

مسئولیت مدنی خاص (شامل همه مسئولیت‌های غیرقراردادی است)

م ۱ ق.م.م عام است که شامل اتلاف و تسبیب است اما موارد

مربوط به اتلاف خاص است (ق.م.م)

خاص متقدم (موارد اتلاف ق.م.م) خاص متقدم را نسخ کند؟

برخی معتقدند که اما خیر، عام موخر خاص متقدم را نمی‌تواند تخصیص زند.

عام متقدم قابل اجرا داریم. بعد ق گذار یک قانون خاص بیاورد، این خاص

آن عام را نسخ می‌کند.

عام متقدم قبل اجرای آن خاص بیاید، تخصیص می‌دهد.

در ق.م.م. چه بسا قبل عمل به خاص چه بسا آن باید قائل به تخصیص شویم

روز بزرگداشت فردوسی

اذان مشهد:... صبح:۳:۴۷... طلوع:۵:۲۶... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۲۱... مغرب:۱۹:۵۱... نیمه‌شب ۲۳:۳۸

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

اول عام بعد خاص ← خاص قبل عمل به عام ← تخصیص
← بعد از : ← ← منسوخ است

حرمت و اتلاف ق.م (نه خود ق.م) اگر عام قبل عمل به خاص آمده باشد که خاص
ق.م است اتلاف

این است (تخصیص)

اما اگر عام بعد از عمل به خاص آمده باشد اینجا هم باید قائل به تخصیص شویم.
ق.م بدار با یک ق.م. عام اتلاف که در ق.م متعلق بوده است (تأخیر بیان قبل حاجت)
در دوران بین تخصیص و نسخ هم تخصیص مقدم است
عام موجب تخصیص مقدم را نسخ نمی‌کند، تخصیص می‌خورد و تأخیر بیان قبل حاجت
پیش می‌آید.

تقدیم تقیید نوعی را با سابقه قبول کنیم
(اتلاف در حکم غصب می‌تواند باشد)
اتلاف مبتنی بر تقصیر ایجاد خطر است
کسی حق قانونی شروع خودش را اجرا نکند خودش ضرر می‌کند اما اعم آن هم باعث
ضرر غیر هم می‌شود. این ضرر به دیگران قابل مطالبه است
ضرر ناشی از تقدیم خطر در برابر انتفاع را می‌توان پذیرفت؟

اذان مشهد:... صبح:۳:۴۵... طلوع:۵:۲۵... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۳۱... مغرب:۱۹:۵۲... نیمه‌شب:۲۳:۳۸

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

چیز هم حرمت اتلاف مقدم است و منتفع مال غیر هم استیفا کرده باشد
هم کرده باشد همان است

تقدیم خطر با سابقه و در برابر انتفاع هم می‌تواند مبنای مسئولیت باشد
تقدیم مختلط ← را هم می‌توان به رسمیت چون نه ق.م و نه فقه اصالتاً مبتنی
بر تقصیر نیست. نیز اگر اصل بر مسئولیت مبتنی بر تقصیر باشد که اعانه به
شخص مقصر است. ما باید عامل قبل زیان را مسئول بدانیم. مثل عامل و مقرر
در اینجا تابع مقصری با مقصر است مسئول بدانیم. چون تابع مقصری است
اگر اصل مبتنی بر تقصیر است آن جایی که تقصیر متوجه شخص دیگر غیر عامل زیان
است باید شخص دیگر را مسئول بدانیم. مثل شهری حامل سبب به غیر

تقدیم مختلط دیگر:

اتلاف مبتنی بر قبل تحقق است مبتنی بر تقصیر نیست چون در حرمت مسئول
است

تقدیم تضمین حق!

ضرر حقی ناشی از فعالیت مشروع خود باشد قابل جبران و مطالبه است آیا می‌تواند
مبنای مسئولیت باشد؟ خیر ضرر ناشی از فعالیت‌های مشروع قابل مطالبه نیست

اذان مشهد:... صبح:۳:۴۳... طلوع:۵:۲۲... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۳۲... مغرب:۱۹:۵۳... نیمه‌شب:۲۳:۳۸

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

مثل حفر چاه در سنگ خود و کم مثل بهتر از بنا در سنگ خود که مهر سادی ناشی از کمی
بعیر قابل مطالعه نیست

تقسیم قابل قبول در حقوق و فقه ما:

۱) تقسیم خطر ← مطلق خطر
← خطر در برابر انتفاع مادی
← در برابر مطلق خطر
← ناشناخت

۲) تقسیم تقصیر ← تخصصی
← سرعتی

۳) مقدمه ← ۳ اصل بر مسئولیت مبتنی بر تقصیر جدید در حقوق داخلی

روز بزرگداشت حکیم عمر خیام

اذان مشهد:... صبح:۳:۴۲... طلوع:۵:۲۳... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۳۳... مغرب:۱۹:۵۲... نیمه‌شب:۲۳:۳۷

مسئولیت ناشی از اعمال خود شخص بر مبنای تقصیر و مسئولیت
ناشی از اعمال غیر و ناشی از عدالت و مالکیت اشیاء و مبنای برای خطر

۴) تقسیم تعیین حق!

نتیجه چه می‌کند این تقسیم می‌تواند مبنای مسئولیت مدنی چه در فقه و چه در کامن لا
باشد.

مثلاً در تقسیم خطر زیان ناشی از چه اعمال مشروع و چه نامشروع ممکن است در مرد

اذان مشهد:... صبح:۳:۴۲... طلوع:۵:۲۳... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۳۲... مغرب:۱۹:۵۲... نیمه‌شب:۲۳:۳۷

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

مسئول می‌باشند، اما در حق و فقه جدید اتفاق داریم که هر دو در مقابل خساراتی که
وارد می‌کنند مسئول می‌باشند.

هر کس مال غیر را اتلاف کند ضامن است چه سود ببرد از این اتلاف چه نبرد این
خطر در برابر انتفاع مادی هم نمی‌تواند مبنا باشد.

قاعده الخراج بالضمان: هر کس ضامن است منافع هم مال اوست!
هر کس منافع را می‌برد زیان آن را هم می‌برد.

خطر در برابر مطلق انتفاع هم عنوان این استفاده از این دو قاعده در ضمان تحری
نیست.

خطر ناشناخت هم نمی‌تواند مبنا باشد، معتقدان به این تقسیم معتقد به تقسیم تقصیر
هستند.

تقسیم تقصیر ← تخصصی: به دلایل درونی مرد برمی‌گردد (مجنون، صغیر، خواب... شاید
مسئولیت مدنی داشته باشند، در جایی که حق و فقه برای آنها مسئولیت قائل
شده است!) منظور...

تلف مال غیر چه عامل رکن قانونی تقصیر تخصصی است! ضامن است و مسئولیت مدنی!
تخصصی که از روی اشتباه مال غیر را تلف می‌کند تقصیر تخصصی ندارد اما مسئول است

اذان مشهد:... صبح:۳:۴۱... طلوع:۵:۲۲... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۳۵... مغرب:۱۹:۵۵... نیمه‌شب:۲۳:۳۷

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

تقصیر دو کس یکی انسان مقارن مدتی قرار می‌گیرد.

برخی از حقوقدانان معتقدند که حقوق ما از نظریه تقصیر طرفداری نمی‌کند و

ق.م در سمت سبب اهم و این مطلب را بیان می‌دارد.

م ۱ ق.م.م (نظریه تقصیر).

ابتدا هر کدام باز هم می‌توانند مبنای مسئولیت در برخی قرار گیرد.

باید بین فعل ضرر وارد شده رابطه سببیت موجود باشد تا مسئولیت محرز شود.

نظریه‌های مختلف

۱. اصل بر تقصیر نگرانستاد، موارد خاص که نمی‌تواند کافی نمی‌گردد.

۲. مورد دوم هم که در همه مثل است

مثلاً مسئولیت ناشی از حیوان شخص مبتنی بر تقصیر است نه اینجا در خطر و در سایر موارد سببی.

نظریه تضمین حق:

معتقدند به ارزیابی عامل فعل زیان‌بار نگاه می‌کند

زیان زیان دیده باید تأمین شود، این مسئله‌ای است که مورد ارزیابی قرار

می‌گیرد. همه دارای حقوق هستند باید تضمین شود و هر کس ادعا را مورد تجاوز

قرار دهد یا ظلم قرار دهد ضامن است.

اما اشکال وارد است این نظریه هم به طمأنان تنها مبنا نیست زیرا اعمال شنیع

افراد هم باعث ضمان می‌شود.

برای اثبات زیان دیده باید دلیل دارد. نظریه تضمین حق بیشتر ایراد

به این نظریه این است که اجرای هم حق باعث ورود خسارت به دیگران می‌شود

چنین در حد متعارف مثل حق تجارت. حق اجرای قصاص

برخی حقوق هم هست که اجرای آن مستلزم ضرر به دیگران است مثل اجرای

حق مالکیت که ممکن است زیان کند افراد باشد یا نه.

جمع یک از اینها نمی‌تواند مبنای واحد برای اجرای مبنای مسئولیت مدنی باشد.

نظریه استاد عرفی می‌تواند مبنای واحد برای مسئولیت مدنی خاص باشد.

نظریه استاد عرفی خسارت به فعل شخص.

تفسیر چنین ورود خسارت از فعل شخص به فرد دیگر رابطه علیت یا سبب موجود

باشد مسئولیت مدنی بر مبنای احقاق موجود می‌شود. به این توجه می‌شود

فرد مسئول یا مقتدر است یا خیر.

روز بهره‌برداری و بهینه‌سازی مصرف - روز بزرگداشت ملاصدرا (صدرالمتألهین)

و این تذکر هم در اتلاف که تقصیر شرط است، استفاده می‌شود و هم در ترتیب
که تقصیر شرط است (البته در تعدی مدارد.)
مثل موقت کردن حیوان در معبر عام تقصیر شرط ندانسته و علی‌رغم تب
تقصیر را شرط دانسته است اما در خصوص حیواناتی که به ملک دیگری صدمه می‌زنند
در صورتی مالک ضامن است که صاحب آن تقصیر کرده باشد.
و یا در خصوص مالک حیوان در سه مثال داده شده هر چند در هر
از آن تقصیر شرط نیست.
بنابراین از طرف مقنن شرع و قانون است.
حیوان جنایت از ناحیه کارفرما مسئولیت کارفرما مفروض است.
پس اگر بخواهد که نه مد باید عدم مسئولیت خود را جبران کند.
و مثلاً در رویه اگر یک کارگر برق روی را هم به حاضری به جوانی داد یا یک سرعت در
پایین بگذارد صاحبخانه را ضامن جبران خسارت می‌گیرد به خاطر
قاعده فقهی کارفرما در قبال کارگر مسئول است اما از لحاظ تاصیلی است
می‌تواند این مسئولیت را نفی نیست.
مسئولیت کارفرما ناشی از عمل غیر است یعنی ناشی از تقصیر خود است زیرا

اگر این آن نه خود مرتکب است یا اتفاقات عدم مسئولیت خود از جبران جنایت تبرئه
می‌شود.
مسئولیت شخص فقط در مسائل کیفری است اما در مورد مسئولیت مدنی است
تقریباً اسناد مدنی هم در اتلاف و چه در جنس ضمان، صغیر و ... ایشان بنابراین
است ولو تقصیر نیست، اما باید جنایت را جبران مسئول است
مثل فرد مرسومه که از مال دیگری خدا انجام داده رفتار را مثل یک انسان متعارف مدنی
است، هر چند تقصیر کرده است.)
در حال اگر مدنی بین فعل زیانبار و زیان بود که مسئولیت هست و غیر این صورت
نیست. اگر رابطه از بین رفت مسئولیت هم نیست
بخش متقدمین در مسئولیت قراردادی قائل به پیش بینی بودن ضرر شرط است
(فقط ضامن زیانهایی است که برای او قابل پیش بینی است.)
اما در مسئولیت‌های غیر قراردادی متقدمین قائل به پیش بینی بودن ضرر
شرط نیست، و مناسب است، اگر در برخی جاها جنبه قراردادی و غیر
قراردادی شرط داشته شده این مرسوم نیست داده و یک راهی برای اثبات
این رابطه عرفی است برای مسئولیت است. پس اگر ضرر قابل

ولادت حضرت امام محمدباقر(ع)(۵۷ ق) - فتح خرمشهر در عملیات بیت المقدس(۱۳۶۱ش) و روز مقاومت، ایثار و پیروزی

پیش بینی نباشد دلیل بر اجبار و اسقاط عذر و اجبار و سلب نیست، هر چند
قرار دادی هم هنگام کرده است. در صورتی که آن قرار قبل پیش بینی بودن عذر را بدلیل
سلب نیز در شرط خوانده است. موضوعیت ندارد بلکه طریقیت دارد برای اجبار
و اجبار: اسقاط و عذر پیش بینی عمل زیانبار و عذر

بحث راجع به ارکان سلب

عناوین معافیت از سلب ترجیح داده شد.

عمل زیانبار یکی از ارکان است مشروط بر اینکه نامشروع باشد، همان درست

روز مقاومت و پایداری - روز دزفول

اذان مشهد: صبح:۳:۳۶... طلوع:۵:۱۹... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۳۸... مغرب:۱۹:۵۹... نیمه‌شب ۲۳:۲۷

پس در عمل زیانبار حتما نامشروع باید باشد.

جمعه
۵
Friday 25 May 2012 ۳ رجب ۱۴۳۳
خرداد

مؤلف کتاب می‌گوید بسیوند نامشروع را به جزء عذر بدهیم، یعنی رکن اول سلب
نیز می‌شود. عذر مسلم نامشروع یا ناروا، دلیل آن است که در متن مقدار
حقوقدانان در مورد عمل زیانبار که در مقام اجرای حق اعمال شود یک رویه
آن است که اگر کسی حق خود را اجرا می‌کند و منظور از اجرای آن ناحق

شهادت حضرت امام علی النقی(ع)(۲۵۴ق)

اذان مشهد: صبح:۳:۳۵... طلوع:۵:۱۸... ظهر:۱۲:۲۸... غروب:۱۹:۳۱... مغرب:۲۰:۰۰... نیمه‌شب ۲۳:۲۷

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

سلب یا رفع عذر است. اینجا اجرای حق هیچ معنی ندارد. دادگاه عذر
کند این عمل مشروع است. قرار ۱۳۲ ق.آ.د. آنرا بیان کرده است.
پس آدم یک حق را تصرف کند با این حق جهت رفع عذر و جلب
منفعت است. جایز این تصرفات می‌باشد و جایز شده است. اما اگر
این کار مشروع را انجام داد به منظور جلب منفعت و رفع عذر و از اجرای اعمال
حق عذر به عنوان وارد شود آیا مال است یا خیر؟

خود رویه‌ها است.

برخی معتقدند چون عمل شخص مشروع است سلب عذر وجود ندارد

نامشروع

اما رویه دیگر این است که عمل مجاز است اما این نامشروع سلب عذر نمی‌باشد.

اما اگر زیان وارد شد این زیان قابل مطالبه است. در نامشروع یک عمل مشروع
است صاحب یک این رویه‌ها به نهایت پس می‌گوییم عذر نامشروع
پس عمل نامشروع را از عمل زیانبار برگرفته و آنرا به عذر می‌دهیم.
تفاوتی نمی‌کند عمل زیانبار + یا نامشروع از عمل ترک عمل باشد. به نظر
یا سبب باشد در هر حال موجب ضمان است. هم فاعل عمل

زیانبار عالم هم جاهل باشد تفاوتی نمی‌کند. فاعل عمل زیانبار چه عامد

اذان مشهد: صبح:۳:۳۴... طلوع:۵:۱۸... ظهر:۱۲:۲۹... غروب:۱۹:۴۰... مغرب:۲۰:۰۱... نیمه‌شب ۲۳:۲۷

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱

چه باشد چه مقدار باشد چه مقدار نیز باشد چه نباشد که
باز هم مباح است

اذن تابع ملاک است. حرمت حمار است می‌گوید اگر اینجا اذن داده باشد اذن
تابع ملاک نیست. اما در اینجا اذن صریح بوده. اذن در مقابله با اطلاق
نیست در اینجا است

تعزیر مسئولیت من نقشی ندارد اما ۲ کار را انجام می‌دهد. تعزیر را
را اجرا از اطلاع سبقت و شل مسابقه نیست!

۲. تعیین مسئول ایجاب از در مسئول و عاملین بعد از است. م ۳۳۶ ق مجازات
اگر در وسیله تزریق [illegible] اگر همراه مقصر

هر ۳ مسئول هستند هر دو تقصیر: هر دو مسئول است (اگر در حدادت مجری
که کسی مسئول نیست) کدام تشخیص است را باید بدهد اما در تقصیر یکی مسئول
و دیگری مسئول نیست فقط مستند مسئول است.

[illegible] استاد: مسئولیت کیفری را دارند مسئولیت مدنی

چون اینجا اکراه کننده هست که مقدور را جبران کند.

اما در اضطرار که مسئولیت وجود ندارد، به دلیل اینکه کسی مجبور نیست که
جبران مقدور کند.

اضطرار: برای دفع یک مفسده بزرگتر، یک مفسده کوچک وارد کنی، جهت آزادی
هم باشد از دم اضطرار موجه نیست، به همین دلیل اکراه، اضطرار مجوز
قتل نیست.

رابطه سببیت

بین مقدور مسلم و فعل زیان‌بار و نتیجه رابطه علیت یا سببیت باید موجود باشد.
اگر رابطه قطع شود، مسئولیت مدنی هم وجود ندارد.

مثلاً کسی از پشت بام تیر را پرت کند، روی کسی بیفتد از روی آن فرد ۳ بمیرد
مسئولیت متوجه شخص ۲ نیست.

با حوادث قهری باعث فرو شدن تیل طالبان که فرد را بیندازد روی
بیفتد روی شخص، در اینجا هم مسئولیت مطرح نیست.

همان نیست زیرا رابطه برقرار نیست. [illegible]
اگر رابطه قطع شود دیگر شامل!

۱) عوامل محیطی ← تنها عامل ← مسئولیت درصد منتفی است
← همراه عامل دیگر ← مثل همراه با عامل زیانبار عامل

اگر عامل محیطی همراه با دیگر عوامل باشد، عامل محیطی باعث قطع رابطه سببیت نمی‌شود، در مثال سنگ که سیل آورده نزدیک چاه را انباشته و چاه را پر کرده است، حفرکننده چاه مسئول است، یا در مثال لحظه‌ای آتش‌سوزی با سرعت غیرمجاز و طوفان شدید باعث ورود خسارت شده، راننده ضامن است.

۲) تقصیر زیان‌دیده

۳) رضایت شخص ثالث

مباشر اقوی از سبب ← معمولاً جایی است که مباشر انسان عاقل و بالغ باشد.
سبب اقوی از مباشر ← وقتی مباشر موجودی بی‌شعور یا اراده و اختیار نباشد.
اگر مباشر کودک یا مجنون باشد مثال ۱۲۱۵ ق.م، در اینجا سبب اقوی از مباشر است.
مباشر اگر مکره باشد و به اکراه عامل غیر را اتلاف کرده باشد اکراه کننده مسئول است و مکره معاف از مسئولیت است.
مباشر حیوان باشد: مثلاً صاحب حیوان محل آتاری می‌کند و به این دلیل

حیوان اولین کسی که می‌زند، هر دو اینجا هم سبب اقوی از مباشر است
جایی که دیگر مباشر سبب تأثیر یکسان داشته باشد.
در اینجا مسئول کیست؟ طبق قاعده کسی که دو مجازات در این حالت
مباشر مسئول است
اما نکته قابل ذکر این است که آیا اصلاً چنین حالتی در عالم متصور است؟
برخی معتقدند که وجود چنین حالتی در مثال ما هیچ عنوان وجود ندارد، زیرا
هر جا خسارت ناشی از اجتماع دو عامل دو سبب از نزدیک و مباشر باشد
حتماً خسارت منتسب به عامل نزدیک است
بالعرض سیاق خارجی داشته باشد و سبب است خارجی باید اگر بتوان چنین

مثال زد، مباشر مسئول است و ضامن
اما این نظریه درست نیست، زیرا اگر تأثیر هر دو یکسان است چرا مباشر
فقط مسئول است؟ دکتر اصلی و جنبی دیگر مخالف این نظریه هستند
و می‌گویند امکان ندارد و هر دو به شاهی مسئول هستند

ولادت حضرت امام محمدتقی (ع) جوادالائمه ۱۹۵۱ ق

استاد مطهری نظر دیگری دارد که نظر تازه‌ای است

اجتماع اسباب:

اولاً: دشمن گاهی با جان یک کس را اتلاف می‌کند.

اسباب با واسطه و غیر مستقیم مال یا جان آدمی را از بین می‌برد. جمعی از دانشمندان اجتماع علل را به چند دسته تقسیم کرده‌اند.

الف) اجتماع اسباب:

اگر چند سبب در ایجاد خسارت نقش داشته باشند:

اسبابی که در ایجاد خسارت نقش دارند همه با هم در عرض یکدیگرند.

در این جا همه مسئول هستند. مسئولیت تضامنی است. همه می‌آیند.

بعضی نقش در مسئولیت قرارداری، مسئولیت تضامنی می‌آید. اما در غیر قراردادی مسئولیت تضامنی است. که این نظر را استاد رد کرده است.

حال چنانچه این اسباب در طول یکدیگرند. در این جا اجماعی است.

یا یکی از اسباب مقدم بر دیگری است، سبب همان است که کار شخص عدوانی باشد. در ۳۶۴ ق.م. اشاره نداشت.

تفسیر ۲ نقش را ایفا می‌کند: ۲ را احراز کننده مسئولیت

۲ را جدا کننده مسئول از غیر مسئول

سبب در صورتی ضامن است که مقصر باشد که با قصد عدوانی عمل مقصرانه

و یا هر چه به عدوان انجام عمل کاری نداریم و مرد را مقصر می‌دانیم.

سبب غالباً در مواردی عدوانی بین کار و اتفاق رابطه‌شان مبهم است.

بحث ۳ ۳۶۴ ق.م. ۱ اگر هر دو کارشان غیر عدوانی باشد هیچ یک مقصر نیستند

اسبابی که در طول هم دیگر نه یکی مقصر دیگری مقصر نباشد یکی ضامن است

که مقصر است

(هفت حضرت امام خمینی(ره) رهبر کبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران(۱۳۶۸ش) - انتخاب حضرت آیت الله امام خامنه‌ای به رهبری(۱۳۶۸ش)(تعطیل)

حال اگر کار هر دو عدوانی باشد در صورت اجتماع اسباب متناسب در عمل غیر مجاز

آتش روشن کرده و کسی غیر مجاز احوال مخفی می‌دارد، در اثر سرایت آتش می‌آید

در این جا نسبت مسئولیت بر عهده ؟؟؟

نظرات متناقض است:

(ولادت حضرت امام علی(ع)(۲۳ سال قبل از هجرت)(تعطیل) - آغاز ایام البیض(اعتکاف) - قیام خونین ۱۵ خرداد(۱۳۴۲ش)(تعطیل)

نظر مشهور که در ص ۳۶۴ ق.م.ا آمده است که نظریه سبب مقدم در تأثیر را بیان می‌کند،
علت هم این است که به استصحاب تمسک کرده‌اند، به این شکل که می‌گویند:
محض اینکه این سبب مقدم واقع شد یا شخص به سگ گرفت، همان تحقق
می‌یابد و مسئولیت به بار می‌آید. بعد از اثرگذاری اثر دوم و انتقال شخص در چاه،
تردید داریم که شخص ضامن است یا نه. استصحاب می‌کنیم ضمان شخص اول را و آن را
بر سبب دوم ترجیح می‌دهیم. اما آیا این استصحاب قابل قبول است یا خیر؟
زیرا به محض برخورد شخص به سگ، ضمان تحقق نیافته است. وقتی مسئولیت
محقق می‌شود که خسارت می‌بیند. وقتی خسارت می‌بیند که در چاه می‌افتد.
ضمان اول (برخورد به سگ) که یقین نداریم که آن را استصحاب کنیم.

نظر دوم: سبب مقدم را ایجاد است. با همان ادله آقای بجنوردی در قواعد
فقه، اگر اول چاه کنده شد، حفرکننده ضامن است و اگر اول سگ گذاشته
شد، گذارنده سگ ضامن است. ادله قبل را می‌آورد.
آن را رد می‌کنیم با این، سبب اول که هنوز خسارتی ایجاد نشده که ضرری را ضامن
بدانیم.

نظریه سوم: سبب برخورد تأثیر، یکسی مورد قبول است، یا به تعبیر دیگر سبب

نزدیک، برخی این را امتنان می‌کنند.

نظر چهارم: سبب موخر را ایجاد و عکس مورد دوم است که به آن دیگری حالت شده
است. این نظر در برخی از کتب اهل سنت مطرح است. مثال می‌زنند،
اگر کسی در را رفتن را باز کند و دزدی آن را جابه‌جا کند، در می‌ضامن است.
نظر بعدی: نظریه سبب اقوی، هر کدام تأثیرش در وقوع خسارت قوی‌تر است،
تأثیر آن بیش از دیگری است.

نظر ششم: نظریه تساوی اسباب که آقای اردبیلی این نظر را دارد.
همه در تحقق خسارت مؤثر است.
همان گونه که بیان شد حقوقدانان بحث امتناع اسباب را به صورت کلی بیان
می‌کنند، چه عدالت هم مباشر یا هم سبب یا برخی مباشر و برخی سبب باشند
در اکثر نظرات متأخر بیان حقوقدانان باشد.
برخی نظریه سوم ق.م.ا ۳۶۴ را بیان می‌کنند.
برخی دیگر نظریه تساوی اسباب را مطرح می‌کنند. می‌گویند همه اسباب مسئول
هستند حال یکی شرط یکی مقدم، آن همه مسئول هستند که هم به صورت تساوی

برخی نظریه سبب متعارف:

> وفات حضرت زینب(س)(۶۲ ق) - تغییر قبله مسلمین از بیت المقدس به مکه معظمه(۲ ق)

بسیری که نوعاً ایجاد حرارت می‌کنند با انجام آن دقیق حرارت قابل پیش‌بینی باشند
یا به تعبیر دیگر به عللی که عادتاً و عرفاً منجر به فعل حرارت می‌شود
کسانی که این تقدیر را از وجود آن، چه در صدور حقیقی نسبت و یا از عدم آن عدم حرارت
پیش می‌آید که این فرض‌داران در ورود حرارت در جریان حرارت مستند می‌کنم
م ۳۴۵ ق م و ۳۳۴ و ۳۳۶ و ۳۳۷ ق م اسلامی.
م ۳۶۵ ق م ۱ مقرر می‌سازد که اسلوب می‌کند در جایی که م ۳۶۴ قائم می‌شود و تقدیر
یا سلوب می‌کند.
حال تفاوت این دو چیست؟ بحث عددان در م ۳۶۵ هم هست. علاوه عددان در
سبب مفروض است؟ اگر تقدیر باشد تقدیم شرط مانع منتج در م ۱

در م ۳۶۵ هم همان عمل را انجام می‌دهند را اجتماع اسباب در طرف ۱،
اما در م ۳۶۴ اول یکی دیگر را اجتماع اسباب در طرف ۱ تقدیم سبب حال
نزدیک که برگرفته از م ۳۶۳ ق م اسلامی است.
این نظریات مقرر در حقوق ایران بود.
آیا یکی از این نظریات می‌تواند نظر مناسب در جایی باشد؟

خیر یکی از آنها جواب‌گوی مصادیق متعدد در مداخل ایجاد نیست.
همان نظر اول که مسبب است استاد در فرض حرارت به فعل شخص حرکت
باشد، هم سبب و هم اجتماع عوامل را اعم از اجتماع با تقدم سبب و اجتماع سبب
اجتماع سبب ۱ از این نظر استفاده کنیم. آن طرف حرارت را با تقدم سبب
راست باشد...
در اجتماع عوامل باز هم همین معنا با تفاوت است آن طرف حرارت را بر یک سبب
مسبب راست. همان یک سبب حال چه سبب متقدم در ایجاد رتبه و چه در ایجاد
یا در هر دو یک ملاک عرف است. هر سببی که بین آن و حرارت رابطه
راست و مسبب راست حال مانع است اگر به هر دو مسبب راست
در دو مانع هستند.
مقصود از عرف که جایی که عرف حاصل و عام متعارض است عرف حاصل متقدم است
و اگر تعارض داشته باشد عرف عام جاری است.
جیب نیمه روشن شد.
با تمایل به وحدت سببیت هستیم نه تعدد سببیت.
۲ هدف از سببیت همین اجتماع حق زیان دیده است

۳ بنای سیاست مدن است و رئیس حاکمیت بر اهل تحقیق است

۴ بر اساس این بنا، ارکان سیاست مدن

را دو چیز و ضد سلم ۲ قائل بین بنی آدم و جهان ، ۳ عمل بظاهر شریعت

با شرع ۴ را علم هست .